

pozdravila, jej izročila šopek ter jej želela srečo in blagoslov na novem domu.

Milostlj. knez se podajo v kapelo presv. Srca Jezusovega, ki je bila prav ukusno ozaljšana. Ljudij je bilo vse polno v kapeli in v samostanskem dvoru. Ko milostlj. knezoškof molijo pred Najsvetejšim, pojejo sestre hvalnico »Magnificat« in »O salutaris hostia«. Mil. knez stopijo potem pred oltar in v presrčnem nagovoru izročijo novi samostan častitej prednici Mariji od Križa Nalecz pl. Morawska. Prav toplo pa se zahvalijo onim preblagim zgoraj omenjenim gospem in gospodičinam, ki so čč. frančiškanke spremljale iz Levova, Gradca in v Mariboru od koledvora do stolne cerkve in semkaj v samostan. Iz kapele peljejo mil. knezoškof nove redovnice v njihov samostan, ter odredijo klavzuro. Ko se vrnejo, bili so jim predstavljeni: gospod dr. P. Štefan Wawrzkowicz, kneginja Jablonowska, baroninja Buol, baronesa Lazarini z nečakinjo in gospodična pl. Hornowska. Vse so počastili s prijaznimi besedami, potem pa blagoslovivši klečeče se odpeljali v svojo rezidenco. Tako se je končala ta prezanimiva slovesnost v soboto in to ob najlepšem vremenu.

V nedeljo, dne 1. oktobra služili so milostljivi knezoškof po prihodu čč. frančiškank prvo sv. mešo v kapeli presv. Srca Jezusovega. Od tistega dneva je tam vsaki den ob 7. uri zjutraj sv. meša, po nedeljah, praznikih in četrtkih pa slovesna večernica do 1. novembra ob 1/2 6. uri, poznej pa ob 1/2 5. uri zvečer. Ta večernica je nekaj čisto nenavadnega in zato se je vselej vdeležuje toliko vernikov, da mnogi morajo zunaj ostati.

Red Božje službe v kapeli sv. Srca Jezusovega pri frančiškankah: sv. konventna meša je vsaki den ob 7. uri rano; sv. blagoslov je po nedeljah in praznikih in vsaki četrtek (ker je Kristus tan den vpostavil najsv. sakrament): do 1. novembra ob 1/2 6. uri večer, od 1. novembra pa ob 1/2 5. uri večer. — Izpostavljenje najsvetejšega se dozdej zaradi popravil, v hramu potrebnih, še ni moglo zgoditi. V kratkem bodo dokončana tudi mizarska dela, in potem se slovesno izpostavi presv. Rešnje Telo k vednemu čiščenju.

Gospodarske stvari.

Krompir v jamah.

Kdor ima več krompirja, kakor ga more spraviti doma v shrambo, stori dobro, če ga pokoplje v jame, toda le-te je treba dobro napraviti, sicer ne ostane brez škode. Take jame se naredijo dobro tako-le:

Napravi se jama eden meter široka, pol metra globoka, pa tako, da so stene ravne, ne ležeče. Kraj za take jame mora biti prodnat, da voda od dežja lahko vleze in odteče. Nato se vsiplje krompir, kolikor mogoče, brez prsti, ki se ga sicer še drži; krompirja se nasiplje toliko, da ima nad zemljo podobo strehe. Na krompir se razprostre vejevje ali že borovo, smrekovo ali, kar je bolje, bezgovo. Bezga miši ne marajo in zato jih v take jame ni, če pa kriješ krompir s slamo, pririje se ti ta zverjad do nje, si napravi ondi gnezda, gloda krompir in kar je še huje, dosti lukenj narije, po katerih potem pride voda in zima, oboje na kvar krompirju.

Čez to vejevje se dene potem celina t. j. roša izrezana iz trate. Celina pa se deva tako, druga na drugo, da se od spodej začne in navzgor polaga. Na vrhu se pusti pa luknja, da lahko sopuh izhlapi iz krompirja. Čez celino se vrže še nekaj prsti, da se zadelajo špra-

nje med njimi, če jih je kaj ostalo. Ona luknja ostane lahko dalje časa, vendar pa se zadela s celino, kedar gre dež. Če je sopuh že iz krompirja izhlapnil, ali že zima pritisne, zadela se luknja s celino in cela jama se pokrije še s prstjo.

Vejevje drži topli zrak na krompirju in ni se treba bati, da zmrzne. Spomladi se celina vzame doli s krompirja pa zloži na kupe in je tako še prihodnje jeseni za rabo. Vejevje pa se lahko sežge, torej tudi ni izgubljeno.

Ako je zemlja ilovnata, ni za jame, vendar pa se krompir lahko kar na površje take zemlje nasiplje, sicer pa se potem ravna s krompirjem, kakor smo gori rekli. Vse delo mora pa biti zvesto, če nočemo trpeti škode.

Kedaj se naj kosi?

To pač kmet najbolje ve, poreče ta ali oni. Res, to že ve, kedaj naj gre s koso na travnik, katerega meseca, ob kakem vremenu, a tukaj sproži se nekaj besedij o dnevnem času košnje. Navada je, vsaj pri večini slov. gospodarjev, da hitijo na vse zgodaj kosci nad travo, deteljo ali kar si bodi. In to je napačno, razumno vsaj ni. Glavna stvar pri klaji je, ali imajo rastline dosti dušeca v sebi ali ne, kajti od te tvarine odvisi jakost in tečnost klaje. Ker je to zelo važno za vsakega kmeta, ki redi obilo glav v hlevu, jeli so preiskovati, kedaj da je največ dušeca v rastlinah. Razvidelo se je in kemično razkrojenje je pokazalo, da je to proti večeru in sicer o toplih dnevih v večji meri, kakor o meglenih, mrzlih ali vsaj deževnih in hladnih. Račun kaže, da je posebno zračna toplota velikega vpliva pri tem. Številke in odstotki nam to najbolj kažejo, zato naj jih sledi le nekaj, ki bodo vsaj tega ali onega prepričali, da ni najsrečnejši čas za košnjo v jutro, ampak veliko bolj z večera. Pri rudeči detelji našlo se je pri 9° C. in sicer o hladnem dnevu komaj 1-1% dušeca dočim ga je bilo pri 15° C. pri lepem vremenu in sicer zvečer skoraj 3%. Nemška detelja ima zjutraj pri toploti 17° C. 2-8%, pri 20° C. in zvečer pri jasnem nebu 5% dušeca. Še več številki bi se lahko navelo, a naj zadostujejo le-te. Cvetje, listje, peresa, mladike, vse se pri višji toploti in na večer navzame dušeca v veliko večjem razmerju, kakor zjutraj ali pri slabem, hladnem vremenu.

Ne za učenega razkrojitelja je to prevelike vrednosti in važnosti, marveč za gospodarja, ki se bo, če je količkaj razumen, previden in pri tej stvari štedljiv, po tem načelu ravnal, češ, da ima klaja zvečer pokošena mnogo več vrednosti v primeri z ono, ki se zjutraj pokosi.

Ikrave svinje.

Danes hočemo le malo spregovoriti, kako se ta bolezen pri svinjah spozna in kako naj se ljudje njenih nasledkov varujejo. Dokler so šenki redki, se da le prav težko določiti, če je žival res ikrava. Lažje se spozna, če je iker že precejšnja množica. Slizna koža ali mrena na očeh in na gobcu je medla, mrtva, tako nekako spehana in vturjena. Bolane svinje le hripavo, ohripelo krulijo, težko dihajo, malo hodijo in klaja jim ostaja v koritu. Če pa vseh teh znamenj ni opazovati natanko, prepričal se boš, ali so svinje zdrave ali ne, če jim pogledaš spodnjo stran jezika. Ako nahajaš tu pike, velike kakor grah, je to gotovo znamenje, da je žival ikrava.

Ker se v človeškem želodcu izleže iz vsake ikre trakulja, je najbolje, da se meso hudo bolnih svinj ne vživa. Ker se pa le malokdaj izve, da je žival bolna, temveč se take stvari skrbno prikrijava, bode previden

človek svinjsko meso le dobro kuhano ali pečeno povzival, kedar si je popolnoma v svesti, da mu ikre ne morejo več škodovati.

Sejmovi. Dne 28. oktobra pri Sv. Juriju na južni železnici, na Muti, v Koprivnici, v Cmureku, v Gorenjem gradu in v Slov. Bistrici. Dne 2. novembra v Kanži, v Lesičnem, v Stradnu in v Vojniku. Dne 3. novembra v Pišecah in v Veržaju. Dne 4. novembra v Ponikvi in dne 5. novembra v Kleku.

Dopisi.

Od Sv. Antona v Slov. goricah. (Zahvala.)

Znana je žalostna resnica, da sedanje šolske naredbe narodnost in slovenščino v ljudski šoli tlačijo. Mnogo je učiteljev, kateri so v strahu za svoje plačilo postali orodje protinarodnih naredb in izdajalci svoje narodnosti. Nobenega učitelja posebno nečemo žaliti, ali da je to resnica, zamoremo zglede navesti. To podloženje velja tistim, katere zadeva. Opozorujemo in prosimo, da se stvar loči od osebe. Sliši se po ljudskih šolah razlaganje imen v slovenščini, da človeku slabo prihaja. So še pa tudi učitelji, narodnjaki, ki so svojemu poklicu zvesti in se ne bojijo kakega zakotnega pisarja, ki že zarenči, ako sliši pravilno slovenski govoriti. Tak hraber naroden učitelj so bili gospod Gabriel Jamnik, tukaj pri Sv. Antonu v Slov. goricah, sedaj so pri Gornji Sv. Kungoti. Zraven pridnega učitelja, so pa gospod Jamnik tudi dober odgojitelj. Ne gledajo le na uk svojih učencev, ampak tudi na njih lepo zadržanje. Slava jim! Srčno Vas, gospod nadučitelj, zahvaljujemo za vse, kar ste za nas, posebno za naš šolarje storili in vsem pride prav iz srca, ako pravimo:

Roka v roko vdano je segala
Tokrat, ko jemali smo slovó.
Bili dobri ste kolega,
Učitelj nas ljubeč gorkó.
Kličemo hvaležno vdani:
Bog še dolgo Vas ohrani!

Želje naše in vseh zavednih Antonovčanov so. Bog naj Vas spremlja na Vaših potih ter Vas zdravega in krepkega ohrani v prid cerkvi, domovini in šoli. Mi se bomo Vas zmiraj s hvaležnim srcem spominjali, ohranite tudi nas v blagem spominu. Dostavljamo še željo, da bi med Bogu in slovenskemu narodu zvesto vdanimi Kungovčani dolgo let delovali v cerkvi kot organist v čast božjo, v šoli pa v blagor nam vsem drage slovenske domovine! Še enkrat toraj Vam kličemo srčni: Bog Vas naj živi še dolgo let! Z Bogom!
Josip Štelcar. Anton Čeh. France Kukovec.

Od Sv. Ane v Slov. goricah. (Smrt.)

Dne 2. oktobra smo pospremili na mirodvor k zadnjemu počitku pridno deklico Jozefo Weingerl, bila je res izgled celi župniji Sv. Ane. Živela je skromno v majhni hišici z delom in varčnostjo, delala je namreč cvetlice za razne potrebe. Bila je ponižna in malobesedna, ter pazila na vse strani, da bi se ne pregrešila proti ljubemu Bogu, katerega je vedno brez nehanja častila, bala se je razžaliti koga. V cerkev je pohajala redno vsak dan, da počasti Jezusa, svojega ženina v altarskem zakramentu in lepo jo je bilo videti, kedar je bila tako rekoč zamaknjena pred Najsvetejšim; nikdar ni pogleda obrnila drugam, kakor na altar. Bila je res nedolžna dekle, in upamo, da se že veseli in sprehaja po svitlih nebesih. Kakor je živela, tako lepo je umrla. Poštena dekleta so ji mrtvaški oder lepo okitila, na katerega so položili njene zemske ostanke, v belo obleko oblečene; a na mirodvor so jo mnogoštevilno pospremile tudi v

belih oblačilih. Zasil se je za njo grob, a ti mladina pri Sv. Ani, ne pozabi na njo, vzami si jo za izgled in živi tako, kakor Jozefa Weingerl! —k—

Od Sv. Marjete na Pesnici. (Stariši, pazite na svoje otroke!) Pretečeno soboto popoldan zakuril je nek najeti pastir na star stor, da si ugreje otrple roke in da bi si prižigal pipo duhana, kakor se je njegova gospodinja nekomu izrazila. Okoli četrte ure ostavi kurišče, ne da bi ogenj pogasil, ter se poda k svojej čedi, katera se je na drugo stran pripasla. Med tem pa veselo priskaklja sosedov štiri leta star fantek h kurišču, da se malo ogreje. Pa sirotce ni mislilo, da je to zadnja pot, katero ima še v svojem življenju storiti. Preblizo stopi k ognjišču, vname se mu obleka in v nekaterih trenutkih bil je ves v plamenu. Na krič njegove sedem let stare sestrice, prihiti osupnjen oče iz dalnje njive in pa že poprej omenjeni pastir, ubogi revici pomagat. Pa vsaj nju pomoč bila je prepozna. Sicer sta trgala plamenečo obleko z opečnega telesa, pa nedolžnega otroka nista zamogla smrti rešiti. Roke sta si tako opekla, da sta kakor besna okoli tekala. Ko babica dojde, vzame prec ogorelega vnukeca ter ga nese v predpisanu domu, kjer je o 9. uri umrl. Žalosten prizor, ni-li nesrečen dogodljaj za pridne stariše! Pa kakor večkrat ni nesreče brez sreče, tako imamo tukaj kaj enakega pričati. Človek bi mislil, da je revno dete neznosljive bolečine trpelo, pa temu ni tako. Ko je bilo vse v plamenu, klicalo je sicer svojo sestrico, naj mu suknjico sleče, potem pa je omolknilo in niti najmanjšega stokanja ni bilo slišati. Zelo mirno, kakor bi bilo v raji, ležalo je v zibelki v popolnej zavednosti in kakor bi se mu nič ne bi bilo pripetilo. In ko si je poželelo požirek vode, je mirno v Gospodu zaspalo ter končalo tek tega zemeljskega potovanja. Vsegamogočnemu je dopalo mu bolečine v tem žalostnem položaji odvzeti, kakor je tudi varoval po svojem angelju tri mladeniče v ognjevej peči v »Babilonski« sužnosti.

Iz Slov. goric. (Marsikaj.) Nepričakovano so poročali slov. časniki, da se je v Št. Ilju ustanovilo »Kmet. bralno društvo«, kako lepo število udov da je pristopilo že tisti dan itd. Pojdi, sem si mislil, še enkrat tje pogledat, boš slišal, kaj porečejo k temu ondašnji Nemci in nemškutarji. Sklenjeno, storjeno. Prišel sem tje v nedeljo, dne 10. kimovca popoldne, ko so imeli domači in sosednji Nemci svoj »rum, pum, pum« pri krčmarju Lorberju. Zabavali so se za hišo na prostem. Da pa niso bili ravno zadovoljni s svojo veselico, evo vam dokaz! Ko sem prišel potem na večer na kolodvor, ker sem tudi s tistim večernim poštnim vlakom nadaljeval svojo pot, slišal sem enega gospoda, kateri ni ravno pohvalno govoril o »festu«. Rekel je: »dieses Fest heute war nicht zwei Kreuzer werth«; in neka gospodičina je rekla: »hat g'stunken«. Kaj je smrdelo, ne vem, klobase in sir gotovo ne, menda kaj druga —! Veselilo pa me je, da nisem zraven videl domačega ljudstva. Tako je prav. Svoji k svojim! — Zvedel sem pa ta dan tudi, da imajo Št. Iljčani »telefonsko postajo« in razun c. kr. pošte še tudi zasebno glavno »pošto« ter poštno opraviteljico. Kako ji je ime, ne vem; domačini ji pravijo nekako čudno. Poštnih služabnic pa neki ima veliko ter ji donajajo in odnašajo vsaki dan dnevnik novic polna usta. Imenovana poštna opraviteljica pa se neki kljubu svoji visoki službi vendar toliko poniža, da Pistorju roko poljubuje. V tem poslopju zasebne »pošte« pa ima imenovanka tudi »salon«, kjer vleče skozi zobe svoje ljudi brez razločka stanú, vsaki dan od jutra do večera in tako pride skoz celo leto blizu vsaki Št. Iljčan na vrsto. — Telefonska žica je napeljana od te glavne »pošte« prek ceste k sosedu, in od todi na Staro goro, kamor se vse hitro »telefonira«,